

ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 177 ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ Հարաթ, 14 Դեկտեմբերի

1891

Հարաթ, 14 Դեկտեմբերի ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ № 177

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամիսը՝ 6 ռուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ռ. 50 կ. ամիսը՝ 1 ռ., հատով՝ 5 կոպեկ:
Բաժանորդ գրուած են Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատանը:

Խմբագրութեան գրասենյակը՝ Тифлиси. Редакция «Нор-Даръ»
կամ Tiflis. Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր (բացի տօն օրերէն) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Յայտարարութիւններն ընդունուած են ամեն ընդունորով: Յայտարարութիւններն ըստին 2 կ., ընկալմանը համար կրկնապատկել:

ՔԱՂԱՎԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆ ՆԱԿԱՆ

ՆՈՐ-ԴԱՐ

ԱՄԵՆՈՐԵԱՅ ԹԵՐԹԸ

Թ Ի Ֆ Լ Ի Ս Ո Ւ Մ

ԱՌՈՋԻՆԻՍ 1892 ԹՈՒՆԱԿԱՆԻՆ

(Ինքնորոգ տարի)

Էջ հրատարակութիւնը անցնում է ծրագրով մէկ օր՝ Բացի կիրակի, երկուշաբթի և քառշաբթի օրերէն:
Խմբագրութեանը ստանում է և տեղական հեղագիրները:

Տարեկան գինն է 10 ռուբլի, վեց ամսուանը՝ 6 ռուբլի, հատով՝ 5 կոպ. Ներդրաւի, Թիֆլիսի, Ամերիկայի և այլ հեռավոր երկրների բաժանորդները վճարում են տարեկան 40 Ֆրանկ:
Բաժանորդ են գրուած իւրաքանչիւր ամսի 1-ից միայն:
Թիֆլիսում բաժանորդ են գրուած Դիմա՝ «Նոր-Դար»-ի խմբագրատանը:
Խմբագրատանը գտնուած է Պուշկինայա փողոցում, Սկուլերի դիմաց, Տէր Առաքելեանի տանը № 14., մուտքը բակից:
Օտար քաղաքներից դիմում են խմբագրութեան՝ Тифлиси. въ Редакцію ежедневной газеты «НОРЪ-ДАРЪ» կամ Tiflis (Caucase) Rédaction du journal «Nor-Dar».

ВЫСОЧАЙШЕ УЧРЕЖДЕННЫЙ

ПОДЪ ПРЕДСѢДТЕЛЬСТВОМЪ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЫСОЧЕСТВА НАСЛѢДНИКА ЦЕСАРЕВИЧА.

ОСОБЫЙ КОМИТЕТЪ.

Денежные пожертвования, предоставляемыя въ распоряженіе состоящаго подъ предѣлательствомъ Его Императорскаго Высочества Наслѣдника Цесаревича Особого Комитета для помощи нуждающимся въ мѣстностяхъ, постигнутыхъ неурожаемъ, а также заявленія о желаніи жертвовать въ пользу нуждающихся хлѣбомъ (зерномъ и мукою) принимаются въ помѣщеніи Кабинета Его Императорскаго Величества, у Аничкова моста, отъ 10 час. утра до 2 час. дня ежедневно, за исключеніемъ дней неприсутственныхъ. Пожертвования отъ иногороднихъ слѣдуетъ адресовать: въ С.-Петербургѣ, въ Высочайше учрежденный подъ предѣлательствомъ Его Императорскаго Высочества Наслѣдника Цесаревича Особый Комитетъ.

(000)

3-1

ԲՈՂԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդը
Քրոնիկոս. — Բարձրագոյն շնորհակալութիւնս. Սիւնդիւն. Քաղաքային ուսումնարանների մասին նոր ծրագրի, ինժեներ պ. Գրեգորեանի նուէրը: Սովետների օգտին յայտարարութիւն: Ս. Աւարդայի բնիքները: Նոր ջրանցք Թիֆլիսում: Վերելակից: Քուլայից: Վոսապատից: Գորուց: Դոկտոր Ռամոսի-ի հայերէն թարգմանութիւնը: Լուրեր «Արեւելք»-ից: Մողոկից: Վերական:
Հայոց Թատրոն Նուշուց Հին-Նախնական:
Քիլիկիայի թիւններ. — Հին-Նախնական:
Քաղաքական. — Առաջարկութիւնը և հոգեւորականութիւնը Փրանսիայում: Քաղաքական լուրեր:
Խառն լուրեր:
Հեռագրերն են:
Տեղեկատու:
Յայտարարութիւններ:

Թեֆլիս, 13 դեկտեմբերի. 1891 թ.
Ամեն տեղ էլ մարդիկ միմիայն նման լինելով արտաբնական՝ դժբաղ, կազմուածքով, ներքուստ իրենց հակումներով, իրենց լաւ և վատ կողմերովն էլ միմեանց նման են լինում: Միեւնոյնը կարելի է ասել, զանազան ժողովուրդների մասին, որոնք տարբեր լեզուներով են խօսում և տարբեր ծագումից են:
Եթէ մի ժողովուրդի համար օրինակ, ստուծ են, որ գծուծ է, ժլատ է, դա չէ նշանակում, որ նրան անլայտ է առատաձեւութիւնը, որ այդ ժողովուրդի մէջ չկան առատաձեւ, մինչև անգամ շուայ մարդիկ, այլ գրանով յայտնուած է միայն այն, որ այդ ժողովուրդի մէջ, ինչ և ինչ հանգամանքների պատճառով զարգացել է հակումն

դէպի ժլատութիւն, որ բարոյական ախտ է, և հենց այդ ախտը այն բարձր աստիճանին է հասել, որ նրա միւս, դուրսէ շատ բնորոշ, հակումները ճնշուած են, ճնշուած են. տիրապետողը այդ ժողովուրդի մէջ ժլատ, գծուծ հոգին է հանգիստանում և գրանով էլ նա, որոշ ժամանակում, որոշուած է միւս ժողովուրդներից գրանց հետ համեմատելու գէպը:
Այսպէս երբ մի ժողովուրդ որոշ ժամանակում ճանաչուած է իրեն քաջ և մեծահոգի, դա չէ նշանակում, որ նրա մէջ չը կան վատ, վախկոտ, փոքրահոգ մարդիկ, որ նրան անլայտ է երկչոտութիւնը, ստոր ձգտումները, ոչ, նրա մէջն էլ կան ծաղկափնիք, Եագոներ... բայց ասպետական, հերոսական հոգին է տիրապետողը:
Գալով մեր հայոց ժողովուրդին, նա այդ կողմից ազգերի մէջ բացառութիւն չէ կազմում և չի էլ կազմիր. նա ունեցել է առաքելութիւններ, բնորոշ ձգտումներ, որոնք տիրապետող են եղել, ունեցել է և ունի, հանգամանքների շնորհիւ, վատ հակումներ, բարոյական ախտեր, որոնք ճնշել են նրա մէջ գեղեցիկ և ազնիւ հակումներ և իրենք իշխող են հանգիստացել:
Այն, կարելի է ասել, որամտական կեանքի, քաղաքական և այլ հանգամանքների շնորհիւ, հայերի մէջ մտել են ախտեր և սերունդէ սերունդ անցնելով նրա մէջ տրին և միւս են դարձել:
Այդ տեղը հակումները միշտ յայտնուած են հայերի մէջ, ինչ ժամանակում կուգէ լինի, ինչ գործի մէջ կուգէ լինի:
Այսպէս գիտողը կը նկատէ, որ երկատարը հայն էլ, ծերունի հայն էլ, նոր սերունդ համարուածն էլ, հին սերունդի պատկանողն էլ—ամենքն էլ, նոյն իսկ տարբեր գործերի և ապարդշների մէջ, միեւնոյն հոգեւոր են գործում. չէր—մեղքը, հոգեւոր մեղք մէկ է:
Մի ժամանակ կար, որ հայերը մեծ սերունդին դէպը առեւտուրը. վաճառական բազը հայերի վրայ կախարդէ ներգործութիւն ունէր. եթէ լեռնից կինը իւր օրդուն օրերին երազում էր, որ մի անգամ իւր օրդին պիտի մեծանայ և քաջ տղամարդ գտնուայ, նմոյց ձին հեծնի և սուրը խաղցնելով թշնամու կուրծքի մէջ պիտի խրէ, հայ կինը իւր օրդուն օրերին այն էր մտածում, թէ երբ կը մեծանայ իւր օրդին, երբ կը գնայ հեռու, հեռու երկիրներ, վաճառական, աշխատող կը գտնուայ, շատ, աշխատող կը գտնուայ, շատ, շատ փող և թանկագին, շքեղ ապրանք կը բերէ...

Գտնուեցան հայեր, որ գնացին Մարտիկ, Մանչեստր, Վեննա, Լեյպցիգ, Համբուրգ և այլն առեւտրական նպատակով, դալով ականութիւններ էլ հաստատեցին ինչպէս Մարտիկ, Վեննա և այլ տեղեր:
Բայց նախանձը, երամական հոգին, կապկոթեամբ ուրիշներին հետեւելու ախտը ժամանակի հետ կատարեց իւր գործը: Հետզհետէ պատուաւոր վաճառականներին հետեւեցին բախտախնդիր մարդիկ, այժմս չենք կարծում, որ հայ վաճառականի անունը, մի առանձին գին ունենայ, օրինակ, Մարտիկում կամ Վեննայում:
Ժամանակի հետ ժողովուրդի հակումները փոփոխութեան են ենթարկուած. մեր ժողովուրդն չի նախան ապառով բաժանուած չէ միւս ազգերից, մեր ժողովուրդը կամայ—ակամայ, պիտի ներշնչուէր արեւմուտքից տարածուող մտքերով, ձգտումներով: Լուսաւորութեան ձգտելով, մեր ժողովուրդն էլ սկսեց հասարակական ինդիւիդուալ հետաքրքրուել, պարբերական մամուլը նրա մէջ էլ յայտնուեցաւ. նրա կարիքն էլ զգացուեցաւ:
Այսօր գիտողը մի նոր բան կը տեսնէ հայերի մէջ. կը տեսնէ որ հայերը շրջում են, հեռու երկիրներ են գնում, ոչ թէ առեւտրի համար, վաճառական դառնալու նպատակով, այլ իրեն հասարակական գործիչներ—լուսաւոր հրատարակելու համար:
Մէկը գնաց, միւսն էլ է գնում, երրորդն էլ է գնում և ամենքն էլ ծառայում են հասարակական, ժողովրդի լուսաւորութեան գործին, ոչ թէ միայն ծառայում են, այլ և առաջնորդ են ժողովուրդը դէպի աւետեաց երկիրը:

Ինչպիսի փոռաւոր, փոստ գործ, ինչպիսի ահագին տարբերութիւն վաճառականութեան և գրականութեան մէջ, առեւտրի և լուսաւորութեան մէջ, փողի և լուսաւորութեան գործի մէջ:
Այդ ապարդշները, մեզ հետ ամենքը կը համաձայնուին, միմեանցից կը տեսնէ, որ միմեանցից բոլորովին տարբեր ապարդշների մէջ, տարբեր ժամանակներում, հին և նոր սերունդի մէջ տիրող հոգին մէկ է:
Առաջ հայերը առեւտուրով էին զբաղուած, այժմս լուսաւորութեան գործով, բայց առաջնորդ և լուսաւորութեան գործի մէջ էլ—հոգին միեւնոյնն է, նոյն նախանձը, նոյն կապկոթեամբ հետեւելու ձգտումը... մի քանի տարի չի անցկենալ և հայերը կ'ունենան օվկիանոսի կողմը:
Գիների մէջ էլ զանազան լրագրեր, որոնք հայրենասիրութիւնը իրեն ձեռնառու ապրանք վաճառի կը հանեն:
Այս մասին արտասահմանում հրատարակուող մի թերթ ուշագրութեան արժանի գիտողութիւններ է տնում:
«Հայրենասիրական ասպարէզը» տնալուծուած մեզած է, գրում է լեռնայ թերթը, փելուր չեն անոնք որոնք չազդեցու լուսով ժամանակ է մի վեր իրենց բեմեր պատրաստած՝ հարկաւարան ներկայացուցներ կուտան. հասարակութիւնն ալ կը վճարէ, փել մաւելի ալ կը մալիւհարէ:
Եթէ այդ հարկաւորը յանդիման են հրատարակ գալ, այն պատճառով է, որ գիտեն թէ հասարակական գիւրք իրենց պատրաստ պատրուակ մէջ ծածկանուելով հրատարակ մտնելու և իրենց բուն անուն մինչև վերջ ծածուկ արշաւու գրեմք փնիկ ուղղեմք, և անոնք վստահ են իրենց յաջողութեան վրայ որովհետեւ եթէ ծածկանուել ալ չդիմեն մինչև իսկ, իրենց և հասարակութեան մէջ այնքան հեռաւորութիւն կայ, որ դուրս կարող են իրենց բուն արժէք անձանիւր պահել և իրականէն աւելի մեծ արժէք մը ցուցնել, հեռու մեծ ստուեր ձգող առաքելային պէս:
Նորավար զանդիստեաներ կամ տղաներ որոնք այնքան կը հիանան վարագործի մը ետեւէն մարդու աէս խօսող, շարժումներ անող կարակողին վրայ, եթէ կարենային իրենք ալ վարագործին ետեւ անցնել, պիտի ապաշէին իրենց միամտութեան վրայ որ կաշիք և թաթիկ կարողեք չենուած փոքրիկ խաղալիքներ իրենց աէս խօսող խորհող մարդ կարծէր էին:
Այդպէս տղայի նման վարուած է երեմիական ամեն երկրի հասարակութիւնը. հայ ժողովուրդն ալ լուսաւորութիւն չկազմէր:
Եթէ հնար լինէր իրեն վարագործին ետեւ անցնել և ինչ ինչ գրութիւններ ստորագրող ծածկանուելի տեղերն ձանչել, հեռաւորութիւնով իրմէն ծածկուող գործիչները մօտ հասնել, այն տանի պիտի տալէր տեսնելով թէ որքան չափաւոր մեծ կարծիք կազմեր է այդ գաւ մը հրատարակագիրներին և գործիչներին վրայ, և պիտի տեսնէր թէ լեռնայ տառնք ալ վերալեռնայ խաղալիքների նման կանոնաւոր մարդերի պէս ձանչել հանող, բզգաւուն անձերի նման հաւաքող դեռատաններ են և այլ վարժութիւններ օրինակելով, կրկնութիւններով ձեռք բերուած արեւտարական խաղեր են...
Մասնաւոր օրինակներ բերելով արտասահմանի այդ թերթը այդ տեսակ մարդկանց հայրենասիրական ձեռնածուներ է անուանում և վերջումս տուած է:
«Եթէ հասարակութիւնը գիտնար, որ այդպիսի անուններ և այդպիսի ձառերի տակ լաճան ծածկուած կը լինէ մի օկէ թափառալիկ, որ այս կամ այն ազգային բնիկութեան հանդիման հաշիւը մասին լաճողութիւն ցոյց տալէ հոգ, կուգէ շարժանակել այդ գրագում այժմ ալ օրեւ գրել ներքեւ, եթէ հասարակութիւնը գիտնար թէ թերթերի հրատարակիչներ

խանութին, մի մեռած ծնունդ է:
Թարթար ընդունում է, որ մեռած
նոր անձայն թաղում են, բայց
ծնողը երևի ուրախանալով, որ
չէ վերջապէս մի զաւակ ունի,

14. 15.

ԲԱՂԱՔԱՆԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բուրժուական կառավարութիւնը մի յայտագիր է ներկայացրել Բ. Գրանը ճաղուրնի յայտնի դէպքի առթիւ։

— Ինչպէս լսում է ֆրանսիական կառավարութիւնը իւր՝ Սոֆիայի ներկայացուցչին ետ կողմը յետոյ, ետ է կոչելու Նաւ. Բուստուկի, Բուրգասի և Ֆիլիպպուրի չեզարտներին։

— Բուրժուական զորամերը պիտի ֆերդինանդի պատկերով արդէն գործածութեան մէջ են մտած։ Մինչդեռ սկզբում թիւրքաց կառավարութիւնն ուզում էր ընդլիմադրել այդ բանին, բայց այժմ թողել է իւր այդ մտադրութիւնը։ Ստամբուլը յայտնել է, որ այդ յայտարարութիւնը Բուրժուական մի քանի առաջ է դրել պետական անկախութեան գործում։ Բուրժուական պաշտպանել են Սաութիան, Անգլիան և Իտալիան։

— Մերքիւնում նորից մինիստրական ձգնաժամ է ծագել։ Պաշտիւն ամբողջ մինիստրութիւնը հրաժարական է տուել, և, չնայելով, որ խնամակալութիւնը դեռ ևս չէ ընդունել այդ հրաժարականը, բայց և այնպէս ստանում են, որ նոր մինիստրութիւն կը կազմուի։

— Անգլիական պարլամենտը վճռել է կանանց իրաւունք տալ ձայն տալու գաւառական ընտրութիւնների ժամանակ, բայց իրենք կանայք չեն կարող ընտրուել։

— Իերլենդի գետակ շրջաններում կարծում են, որ միջին-եւրոպական պետութիւնները հետ մի կողմից և Մերքիւնի հետ միւս կողմից առեւտրական դաշնագրերը շուտով կը հաստատուին։

ԽԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Չարանի աշակերտութիւնը։ — Նիւ-Յորքում տղիկանց ուսումնարանները մէկում աշակերտութիւններն իրենց կոչելիքները վրայ զանգուրակներ են կապել և, հենց որ դաստիարակութիւնները մի օր և է նկատուել ինչ անում, անասելի արժեք էր բարձրանում այդ զանգուրակները ձայնները։ Միգրի օրերում չէին կարողանում խմանալ, թէ որտեղից են լսում այդ ձայնները, բայց յետոյ գտնուեցին բացումը և աշակերտութիւնները հարկաւոր պատիժն ստացան իրենց այդ ինքնուրույն հնարակաւորութեան համար։

Բարձրորձեան նոր միջոց է հնարել Ալեքսանդր Իլիման։ Բիգար, լրագրի մէջ նա առաջարկում է, որ ամեն օր, ով մի օր և է տան ձայն հնարակաւոր կը լինի, տան տեղափոխ մի ֆրանկ տալ, որպէս զի այդ փողով կարողանայ ձայնել մի օր և է չքաւոր մարդ։ Իլիման կարծում է, որ այդ ձանապարհով կարելի է բուժական գումարներ հաւաքել, որոնցով կարելի է Պարիզում շատ չքաւորների ազատել սովամահից։ Գոչարում են, որ յայտնի գրողի այդ հնարակաւորութիւնը կարծ ժամանակից լիտոյ մեծ արժողութիւն կը գտնի։

Արձանապատ կառու։ — Ամերիկայում, այդ հնաշրջների աշխարհում, նորից մի արտասովոր բան կատարուեց։ Վերմոնտի նահանգում մօտեքս եղան փոթորիկների ժամանակ կաշմակը խփեց օմն Վանդէյիկի տան վրայ՝ Նիւսպեմում։ Առանձնատեղեակի պատերից ազատութեան պատերազմի ժամանակ, չերից մնացած սերը էին կախում, որոնցից մէկը պատած էր արձանով։ Նրա սարսափելի որոտի ձայնները լսեցին, ամբողջ քնտանիքը վեր լուսն անկողնից, որպէս զի տեսնէ, թէ կաշմակն ինչ տեղ է խփել։ Տան տէրը սարսափից բարացաւ, երբ տեսաւ, որ գաւառակի վրայ, որի վերին էին կախում օրերը, հանգիստ կոչուած է իրենց կատուն և նրա մօտեքսը մը թռչնութեան մէջ արձակին են տալիս։ Բանից երևաց, որ արձանապատ օրերից միայն պատանին էր մնացել։ Կոթը չբացել էր, իսկ բոլոր արձանները հարկաւոր անցել էր կատուի վրայ։ Կարծում են, որ կատուի մազերն այդպէս արձանապատ դառնալով, չեն թափուել։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ն Ո Ր - Գ Ա Ր

ՀԻՍՏՈՐԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒԳ, 11 փետրեբ. — Սովետներին օգնելու վերաբերմամբ Կարմիր խաչին, ընկերութեան գործունէութեան ընթացքում մինչև դեկտեմբերի 1-ը ընկերութեան զբաղմունքը մըտել է 1,333,475 ռուբլի, իսկ նահանգական հոգարարութիւններն ստացել են մօտ 130,000 աւուր հաղահատիկ և ձառնասրահին էլ գտնուում է 20,000 աւուր։

НОВОЕ ВЪН. — Հաղորդում է, որ վճռուած է հասարակական աշխատանքները բաժանել տեղական և ընդհանուր-պետական աշխատանքներ։ Որովհետև վերջիններս ընդհանուր ծրագիր են պահանջում, ուստի մասնաբաժին կապ առ այժմ տեղական աշխատանքներով սահմանափակել, որի համար անհրաժեշտ է տասը միլիոն ռ. յատկացնել նշանակուած 30 միլիոն ռուբլուց։ Աշխատանքները գլուխ բերելու գործը յանձնուած է տեղական իշխանութիւններին։ Ձեռնարկների և ուրիշ օգտակար գործիչների օգնութեամբ բանտարկյալները կը կազմուին յայտնի կարեւորագույն վերահսկողութեամբ։ Մասնագործի կարգադրութեան տակ գտնուած անձերը կը հսկեն բանտարկյալն զորքը։

Նրէկ մինիստրների ժողովում քննուում էր մի առաջարկ մօտ քառասուն միլիոն աւուր հաղահատիկ տանելու համար օտարերկրեայ նաւերին Սև և Ազովեան ծովերի կարտատները գնալ թող տալու մասին։

ՊԵՏԵՐԲՈՒԳ, 12 փետրեբ. — Իրենց տեղերում նուիրատուութիւններ հաւաքող հաստատութիւնների գործունէութիւնը միացնելու համար, առանձին մասնագործը մտադր է նահանգական քաղաքներում գտնուած բոլոր բարեգործական հաստատութիւնները ձուլել մի նահանգական մասնագործի, որ շողիպ հանդիսանայ առանձին մասնագործի և տեղական կատարողական մարմինների միջև։ Կեդրոնացումը չպէտք է նահանգներում գտնուած միւս հաստատութիւններին խանդաղէ նուիրատուութիւններ հաւաքելու գործում։ Նրէկ նահանգական մասնագործի կազմին անյարմար գտնուելի, պէտք է լինական առաջնորդից և գեմետակայն վարչութեան նախագահից առանձին խորհուրդ կազմել։ Նահանգապետի նախագահութիւնում, իսկ որտեղ չկայ լինական առաջնորդ, և գեմետակայն վարչութեան նախագահ, այն ժամանակ խորհուրդը պէտք է կազմել նահանգապետի առաջարկած և առանձին մասնագործի նշանակուած երկու անձերից։ Յետոյ, մասնագործը կատարելապէս նախապայտարար գտնուելով մասնաւոր անձերին արգելելու հրաւերներ հաստատակեր, սակայն խնայողական է համարում այդ անձերին իւր հետ անմիջական յարաբերութեան մէջ դնելու։

Սարատովի նահանգապետ Կոսիչը չորրորդ զօրքարանակի հրամանատար է նշանակուած։

Խմբագիր — Հրատարակել՝ ՍՊԱՆՍԻԱՐ ՍՊԱՆՍԻԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԵՐԿԱՌՈՒՂՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

Մարդկիր գնացքներ Բաթումի և Թիֆլիսի միջև։

№ 1.

Բաթումից դուրս է գալիս... 9 Ժ. 45 ր. առ...

Թիֆլիս ժամանում է... 9 Ժ. 52 ր. եր...

№ 2

Թիֆլիսից դուրս է գնում... 9 Ժ. 30 ր. առ...

Բաթում ժամանում է... 9 Ժ. 45 ր. եր...

Պոստային գնացքներ Բաթումի և Բազումի միջև։

№ 3.

Բաթումից դուրս է գալիս... 11 Ժ. 25 ր. եր...

Թիֆլիս ժամանում է... 12 Ժ. 25 ր. ցեր...

Թիֆլիսից դուրս է գնում... 1 Ժ. 20 ր. ցեր...

Բաթում հասնում է... 7 Ժ. 30 ր. առ...

№ 4

Բաթումից դուրս է գալիս... 11 Ժ. 10 ր. ցեր...

Թիֆլիս ժամանում է... 5 Ժ. 50 ր. եր...

Թիֆլիսից դուրս է գնում... 6 Ժ. 50 ր. եր...

Բաթում ժամանում է... 8 Ժ. 15 ր. առ...

Խառն գնացքներ Թիֆլիսի և Գանձակի միջև։

№ 47

Թիֆլիսից դուրս է գնում... 9 Ժ. 20 ր. եր...

Գանձակ ժամանում է... 10 Ժ. 10 ր. առ...

№ 48

Գանձակից դուրս է գալիս... 7 Ժ. 35 ր. եր...

Թիֆլիս ժամանում է... 7 Ժ. 30 ր. առ...

ՆԱԽԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

1 Սև ծովի վրայ

Բաթումից գնում են

Հին գալաթի՝ երկուրեւան 4 ժամից ուղիղ դժով, Նովորոսիսկյայ 1 Սուխում Եւրաթի՝ երկուրեւան 8 ժամից, ուղիղ դժով, Բաթումի նաւահանգիստներով Սուխում Եւրաթի՝ երկուրեւան 7 ժ. արտասահմանեան նաւահանգիստը։

Կ Պոստ.

Բաթում գալիս են՝

Նրեքչարթի՝ կէս օրին մօտ 0 շնասայից, ուղիղ դժով։

Ուրաթի՝ առաւօտեան Օղեսայից ուղիղ դժով, Կերչի և Նովո օւլյայի վրայով։

Կ Իրաւի՝ առաւօտեան Կ Պոստ. Փոթիից Բաթում գնում են՝

Հին գալաթի՝ առաւօտեան մ. 9-ին, Եւրաթի՝ առաւօտեան մ. 9-ին։

Նրեքչարթի՝ երկուրեւան

Փոթիից Բաթում գալիս են՝

Ուրաթի և Կերչի կէս օրից յետոյ 2 ժ. մօտեքսը։

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԳՊՐՈՑԻ

Հոգարարական խորհրդարանում դեկտ. 18-ին, երեկոյան ժամը 8-ին, լինելու է առաջը (առանց կրկնադրի) կապուով տալու Թէթի. Թի. Գեորգի ուխտատեղումը գտնուած մի կրպակ մի սենեակով, Պայմանաթուղթը կարելի է կարգալ Հոգարարական դիւանատան մէջ ամեն օր, բացի կիրակի և տօն օրերից, առաւօտեան 10 ից մինչև ժամը 12-ը։

(248)

3—2

Մամուլի փակն են և շուտով լոյս կը տեսնեն առանձին հատորով

Բ Ա Փ Փ Ի Ի

ՎԼԵՊԿՆԵՐ ԵՒ ՊԵՏԱԿՆԵՐ

(Տպուած և տնտիպ ձեռագիրներից) Հեղինակի երիտասարդութեան պատկերով.

Գինն է կանխիկ վճարողների համար 3 ռ. Լոյս տեսնելուց յետոյ... 3 ռ. 50 Կ.

Ցանկացողները կարող են գիմել Հեղինակային Հետևել Հասցեով՝ Тифлисъ, Сергѣевская ул. № 20, АННЪ РАФФЪ.

(244)

5—4

ՊԱՆՍԻՈՆ ՏԵՐ-ՅԱԿՈՎԲԵԱՆԻ

ԳԻՄՆԱԶԻՍՆԻ ՀԻՆԳ ԳԵՍԵՐԵՆՆԵՐՈՎ

Ընդունում և պատրաստում է երթևեկ և գիշերօթիկ աշակերտներ զիմնադիպի, բնական ուսումնարանի, կազեսակի կորպուսի, Լադարեան ձեմարանի մինչև հինգերորդ դասարան, նոյնպէս զէմլեմբի և տեխնիկական ուսումնարանների համար։

Պանսիոնում գաստիստում են գիմնազիական ուսուցիչներ։

Գիշերօթիկների համար գաստիարակ հրաւիրուած է յալտնի մանկավարժ Բիրշեյը։

Тифлисъ, Солоаки Вельяминовская № 11.

(248)

10—7.

7-BOULET 1-7 ՕԾԱՆԵԼԻԲ

Նոր, շատ գնահատելի, և շատ անուշահոտ օծանելիք

Բ. ԿԵՕԼԵՐԻԵՒԵԼԵՆԿ. ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ ՄՈՍԿՈՒՅՈՒՄ

առաջարկում է ինչպէս

ՌՈՒՍՍԱՑ ՊԱՐՖԻՄԵՐՍՅՈՒՆ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ՆՄՈՒՇ

Վաճառում է գաւառներում բոլոր ամենալաւ մազադիւններում

(M.)

5—4.

КОФЕ ЛЮБИТЕЛЕЙ

Находится во всѣхъ городахъ Россіи.

(M.)

36—25